

УДК 378.1

Тематичний розділ: Освітні, педагогічні науки

Т.В. Лазаренко

старший викладач кафедри педагогіки, іноземної
філології та перекладу

Харківського національного економічного університету ім. С.Кузнеця

С.А. Осьмачко

старший викладач кафедри педагогіки, іноземної
філології та перекладу

Харківського національного економічного університету ім. С.Кузнеця

ВИКОРИСТАННЯ КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО

В статті розглядається проблема можливостей використання технологій контекстного навчання в процесі вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти. Мета статті полягає у визначенні напрямів застосування контекстного навчання під час опанування студентами іноземної мови в університетах. В статті представлено визначення контекстного навчання. Представлені основні суперечності професійної освіти на розв'язання яких направлений контекстний підхід. Надані основні принципи, мета та переваги контекстного навчання. Докладно розглянуто навчальну (академічну), квазіпрофесійну і навчально-професійну діяльність, які відносяться до базових форм діяльності в контекстному навчанні, підкреслено, що виділення базових форм діяльності і відповідних їм навчальних моделей є досить умовним, оскільки вони логічно переходять одна в іншу. Встановлено, що ситуативність навчання іноземних мов є одним із принципів контекстного підходу до навчання, в основі якого лежить навчання в динаміці постійних змін умов, ситуацій, контекстів професійної діяльності. Виділені педагогічних умови, необхідні для практичної реалізації контекстної моделі навчання іноземної мови та завдання, на вирішення яких направлено навчання іноземних мов контекстного типу. Представлено «наповнення» семіотичної, імітаційної

і соціальної навчальних моделей. До семіотичної моделі віднесено: роботу з вокабуляром, комунікативні вправи, роботу з основними текстами, комунікативні вправи до основних текстів. В рамках імітаційної навчальної моделі пропонується: відпрацювання мовних кліше і штампів; робота з текстами, додатковими до заданих в традиційній програмі; навчання вмінням діалогічного спілкування; освоєння професійно-мовних ситуацій рольової поведінки. Соціальна навчальна модель складається з рольової гри та ділової гри. В роботі зроблено висновок про те, що контекстний підхід моделює освітнє середовище, максимально наближене до професійного за формою і змістом і є ефективною основою для активізації особистісного потенціалу кожного зі студентів.

Ключові слова: компетентнісний підхід, іншомовна професійно-комунікативна компетенція, міжкультурна комунікація, контекстне навчання, іноземна мова.

Постановка проблеми. Сьогодні в умовах динамічної модернізації Української системи освіти, яка передбачає входження нашої країни в світовий освітній простір, як ніколи актуальним стає вирішення проблеми активізації пізнавальної діяльності студентів, підвищення їх мотивації до навчання. Зміна освітньої парадигми, яка передбачає інший зміст, інші підходи, інші відносини в сфері «викладач-студент», повинна забезпечити досягнення високих освітніх результатів в сфері загальної і професійної підготовки студентства. Опитування роботодавців показують, що ринку потрібні не тільки професійно підготовлені кадри, але і фахівці, які вміють вести комунікацію на різних рівнях та різних мовах.

У зв'язку з цим виникають нагальні потреби пошуку нових підходів до вивчення іноземної мови студентами, що, на нашу думку, є дуже важливим для закладів вищої освіти економічного профілю, випускники яких будуть повинні вміти аналізувати ситуацію, брати на себе відповідальність, приймати виважені рішення в умовах ринкової економіки, вміти спілкуватися з представниками

різних країн та культур. Контекстне навчання, на наш погляд, сприятиме розвитку означених навичок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В науковій літературі вітчизняні (Н. Дем'яненко, В. Желанова, В. Майковська, І. Марчук, Н. Мирончук, О. Шапран) та зарубіжні науковці (Е. Байкер, Р. Бернс, А. Вербицький, О. Григоренко, М. Ключева, Ю. Маслова, П. Еріксон) розглядають специфіку, зміст, форми, методи, засоби та інші аспекти пов'язані з застосуванням технологій контекстного навчання в процесі викладання предметів в закладах вищої освіти. Дослідники визначають та обґрунтовують підходи до його ефективного використання. Проте в результаті аналізу та узагальнення сучасної психолого-педагогічної літератури стає зрозумілим, що можливості використання контекстного підходу в процесі вивчення іноземної мови у ЗВО досі не стали предметом детального дослідження науковців. Контекстне навчання дасть можливість удосконалення організації вивчення іноземної мови у ЗВО.

Мета статті полягає у визначенні напрямів застосування контекстного навчання під час опанування студентами іноземної мови в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Зараз в Україні зростає інтерес до викладання іноземної мови в контексті майбутньої професійної діяльності. Вища освіта характеризується розробкою і впровадженням нових стандартів вищої професійної освіти з урахуванням основ компетентнісного підходу. Поняття «компетенція» являє собою складний синтез придбаних в процесі навчання теоретичних знань і особистісних якостей, які включають в себе прагнення вдосконалювати отримані знання і здатність творчо застосовувати їх для вирішення практичних завдань у майбутній професійній діяльності.

Однак перехід від результативно-цільової основи освіти до компетентнісної освіти передбачає глибинні зміни в усіх ланках педагогічної системи. Формування компетенцій, які мають такі характеристики, як системність, надпредметність, орієнтованість на практичне застосування, не

може здійснюватися традиційним пояснювально-ілюстративним шляхом, який передбачає передачу зразків знань, умінь і навичок. Оскільки успішне оволодіння компетенціями, перш за все професійними, відбувається при виконанні практичних дій, необхідно організувати відповідні загальнодидактичні і предметні умови. У зв'язку з цим слід звернутися до контекстного підходу, який дозволяє реалізувати на практиці вищевикладені концептуальні положення і може стати психолого-педагогічною та науково-методичною основою вирішення багатьох проблем, пов'язаних з реалізацією компетентнісного підходу.

Контекстне навчання в сучасній практиці підготовки фахівців визначається як процес навчання, за якого відбувається включення змісту навчання в контекст розв'язання життєво важливих завдань професійної діяльності, її предметного та соціального контекстів. У процесі контекстного навчання відбувається трансформація навчальної діяльності у професійну з поступовою зміною пізнавальних потреб і мотивів, цілей, учинків і дій, засобів, предмета та результатів на професійні; створюються психолого-педагогічні та дидактичні умови для постановки суб'єктом навчання власних цілей та їх досягнення, для руху його діяльності від навчання до праці [1, с. 98]. Джерелом контекстного навчання є, перш за все, діяльнісна теорія засвоєння соціального досвіду. Відповідно до цієї теорії, людина може повноцінно формуватися, розвиватися і проявлятися тільки за допомогою залучення його до активної, особистісно значимої діяльності.

У професійній освіті діяльнісний підхід проявляється в способах організації навчального процесу, його спрямованості, цільовій установці. Таким чином, педагогічний процес повинен будуватися не тільки на передачі інформації студентам, але і на формуванні цілісної особистості, здатної здійснювати комплексну професійну діяльність.

Контекстне навчання тісно пов'язане з комунікативним підходом, який передбачає мовленеву спрямованість навчання іноземної мови як засобу спілкування і взаємодії людей. Навчання, побудоване відповідно до

комунікативного підходу, характеризується ситуативністю і функціональністю. Це означає, що на заняттях створюються ситуації, які максимально наближені до реальних умов комунікації. Крім цього, мовний та мовленнєвий матеріал відбирається відповідно до функцій, які він виконує і ситуацій, в яких він використовується. Міжкультурна комунікація є необхідною складовою в процесі вивчення іноземної мови та є областю реальності, де головним є процес взаємодії культур, характер якої визначається цілями і завданнями суб'єктів комунікації, а також засобами його здійснення. Міжкультурна комунікація – комплекс специфічних процесів взаєморозуміння партнерів по спілкуванню, які належать до різних культур і говорять на різних мовах [2, с.775]. Важливість і значення досягнення взаєморозуміння в ході колективної діяльності, яка визначається професійним контекстом, стає метою іншомовної підготовки студентів сфери міжнародної економіки.

Контекстний підхід спрямований на розв'язання суперечностей професійної освіти. Основним протиріччям, за А.О. Вербицьким, є наступне: оволодіння професійною діяльністю повинно бути забезпечено в рамках якісно іншої за програмними цілями, змістом, формами, методами, засобами, процесом і результатом – навчальної діяльності. Іншими словами, роблячи одне – навчаючись, потрібно навчитися принципово іншому – працювати. У контекстному навчанні ця проблема вирішується за допомогою організації динамічного руху діяльності студента від власне навчальної, через квазіпрофесійну і навчально-професійну діяльність до власне професійної діяльності з відповідною трансформацією потреб, мотивів, цілей, вчинків і дій, засобів, предмета і результату [3, с. 43].

Це протиріччя обумовлює цілу низку інших суперечностей: навчальна діяльність передбачає розвинену пізнавальну мотивацію, тоді як практична - професійну; предметом навчання є знакова система навчальної інформації, а в професійній діяльності фахівець має справу з об'єктами матеріального або духовного характеру; зміст навчання представлено у вигляді безлічі, на перший погляд, не пов'язаних між собою навчальних дисциплін, а в процесі роботи він

застосовується системно; у студента «експлуатуються» в основному увага, сприйняття, пам'ять і моторика, тоді як в процесі роботи він виступає цілісною особистістю; студент займає «відповідну» позицію, проявляє активність у відповідь на особливі керуючі впливи викладача (відповідає на питання, виконує завдання тощо), тоді як в роботі від фахівця потребується активність і ініціатива; в навчанні студент не співпрацює з іншими студентами в процесі «засвоєння» знань, виступає принциповим одинаком, тоді як всякий виробничий процес відбувається у спільній діяльності фахівців [4, с.13-14].

Контекстне навчання як засіб вирішення цих проблем будується на наступних основних принципах: 1) принцип педагогічного забезпечення особистісного включення студента в навчальну діяльність; 2) принцип послідовного моделювання у навчальній діяльності студентів цілісного змісту, форм і умов професійної діяльності фахівців; 3) принцип проблемності змісту навчання і процесу його розгортання в освітньому процесі; 4) принцип адекватності форм організації навчальної діяльності студентів цілям і змісту освіти; 5) принцип провідної ролі спільної діяльності, міжособистісної взаємодії і діалогічного спілкування суб'єктів освітнього процесу (викладача і студентів, студентів між собою); 6) принцип педагогічно обґрунтованого поєднання нових і традиційних педагогічних технологій; 7) принцип єдності навчання і виховання особистості професіонала; 8) принцип відкритості – використання для досягнення конкретних цілей навчання і виховання в освітньому процесі контекстного типу будь-яких педагогічних технологій, запропонованих у рамках інших теорій і підходів [3, С.53].

В науковій літературі певні переваги контекстного навчання: 1) у процесі професійної підготовки студенти перебувають в діяльнісній позиції; 2) знання засвоюються студентами в контексті аналізу та розв'язання змодельованих професійних ситуацій, що стимулює розвиток пізнавальної й професійної мотивації, формує особистісний сенс навчання; 3) у процесі професійної підготовки використовується поєднання індивідуальних і колективних форм роботи студентів, в результаті чого вони мають можливість обмінюватися

власним інтелектуальним і особистісним потенціалом; 4) студент накопичує досвід використання навчальної інформації як засобу регуляції власної діяльності; 5) гуманізацію освіти забезпечується тим, що особистість та індивідуальність майбутнього фахівця стає логічним центром педагогічного процесу; 6) в умовах контекстного навчання студент перетворюється з об'єкта педагогічного впливу на суб'єкт пізнавальної, професійної та соціокультурної діяльності [5]. Основною метою контекстного навчання є формування у межах навчальної діяльності студента його цілісної, внутрішньо-мотивованої професійної підготовленості до майбутнього фаху[6, С.162].

Відзначимо, що характерною особливістю навчання контекстного типу є відсутність домінуючих педагогічних технологій. У практиці навчання допускається повна свобода творчості викладача за умови, що діяльність суб'єктів освітнього процесу спрямована на цілісну підготовку кваліфікованих фахівців.

До базових форм діяльності в контекстному навчанні відносяться власне навчальна (академічна), квазіпрофесійна і навчально-професійна діяльність, що організовуються за допомогою семіотичних, імітаційних та соціальних навчальних моделей. За допомогою різноманітних проміжних форм базові форми плавно «перетікають» одна в іншу, завдяки чому забезпечується динамічний рух діяльності.

Найбільш близькою до традиційної форми навчання є власне навчальна діяльність академічного типу, її основу становить передача і засвоєння інформації. Класичними прикладами є інформаційна лекція і семінар. Навчальної діяльності академічного типу відповідають семіотичні навчальні моделі. Як випливає з назви, вони містять навчальну інформацію за професійним спрямуванням, що пред'являється в знаковій формі у вигляді усних або письмових текстів (наприклад, лекційний матеріал). Одиницею роботи студента є мовна дія. Однак на відміну від традиційного підходу вже на даному етапі задаються предметний і соціальний контексти майбутньої професійної діяльності: обговорюються основні протиріччя, що виникають в її

процесі, на теоретичному рівні моделюються дії фахівців. Отримувані таким чином знання перестають бути абстрактними і чисто теоретичними і готують студентів до діяльності квазіпрофесійного характеру.

У квазіпрофесійній діяльності в умовах аудиторної роботи моделюється контекст виробничих процесів і відносин. Тут головну роль відіграють імітаційні навчальні моделі, які відтворюють ситуації конкретної професійної діяльності і викликають у студентів необхідність використовувати отриману раніше теоретичну інформацію на практиці. Одиницею роботи студента стає «професіоподібна» предметна дія [3].

Нарешті, навчально-професійна діяльність ставить студентів в позицію фахівців. Базуючись на раніше отриманих знаннях і застосовуючи їх на практиці, вони не в модельній, але в реальній формі виконують дії професійного характеру: проходять виробничу практику, готують курсові та випускні кваліфікаційні роботи, різного роду проекти тощо. Даному етапу логічно відповідають соціальні навчальні моделі – типові для даного виду діяльності проблемні ситуації, що розвиваються в ході колективної роботи студентів, викладачів, керівників виробничої практики, курсових та дипломних робіт. В результаті спільних зусиль студентів у кожного з них формується не тільки предметна, а й соціальна компетентність. Основною одиницею роботи студента є вчинок.

Слід зазначити, що виділення базових форм діяльності і відповідних їм навчальних моделей є досить умовним, тому що ці форми не мають чітких меж, логічно переходять одна в іншу, що тягне за собою «нашарування» навчальних моделей. Яскравим прикладом цього виступає ділова гра.

Особливий напрямок досліджень, виконаних в руслі контекстного підходу, становлять роботи в галузі викладання іноземних мов / навчання іншомовної мовленнєвої діяльності (ІМД). В дослідженнях О.А. Григоренко, Ю.В. Маслова, В.Ф. Теніщева доведено, що практична реалізація контекстної моделі в ході іншомовної підготовки фахівців здатна забезпечити цілісне професійно спрямоване навчання іноземній мові. Зокрема, О.А. Григоренко

розробив контекстну модель професійно спрямованого навчання ІМД, Ю.В.Маслова досліджувала зміст і форми ІМД студентів педагогічного університету і В.Ф. Теніщева розглядала процес формування професійно важливих якостей інженера на прикладі ІМД.

Мова, яка є абсолютною абстракцією, отримує своє конкретне втілення в мовленні. Як відомо, мовлення завжди ситуативне: адресат і адресант мовного повідомлення знаходяться «всередині» ситуації, тобто в певному контексті. Ситуативність навчання іноземних мов - один із принципів комунікативного підходу до навчання, обгрунтованих Є.І. Пассовим. Згідно з автором, «Ситуативність здатна відтворити комунікативну реальність і тим самим порушувати інтерес справжністю говоріння» [7, С.40]. При цьому під «ситуацією» розуміється не сукупність екстралінгвістичних обставин, а система взаємовідносин співрозмовників, відображена в їх свідомості; під «ситуативністю» - співвідношення висловлення з цими взаємовідносинами. У методиці викладання іноземних мов широко застосовуються так звані ситуативні вправи і ситуативні діалоги.

З позицій контекстного підходу «в ситуацію включаються не тільки зовнішні умови, а й сам діючий суб'єкт і інші люди, з якими він знаходиться у відносинах спілкування і міжособистісної взаємодії» [8, С. 10]. Якщо подивитися на проблему через призму професійного навчання, можна сказати, що «ситуативність» навчання і є його «контекстність». Тоді принцип ситуативності в комунікативному підході трансформується у викладання мови професійно заданими ситуаціями, які є основою організації професійної мовної підготовки в контекстному навчанні у ЗВО.

Слід зазначити, що іноземна мова є найменш «консервативною» з усіх навчальних дисциплін, тому що мова постійно змінюється і динамічно розвивається, що не може не знайти відображення в практиці викладання. Звідси викладанню професійно-спрямованій іноземній мові за своєю суттю найбільш відповідає контекстний підхід, в основі якого лежить навчання в динаміці постійних змін умов, ситуацій, контекстів професійної діяльності.

Для практичної реалізації контекстної моделі навчання іноземної мови О.А. Григоренко розробив наступний комплекс педагогічних умов: безперервність навчання, наступність його змісту і рівнів розвитку іншомовної компетентності майбутнього фахівця; вибір змісту навчання, виходячи з лінгвістичних особливостей іноземної мови і змісту професійного спілкування, що передбачає міжпредметні зв'язки іноземної мови та спецдисциплін; разом із завданнями відповідною формою змісту навчання іноземній мові виступають комунікативні проблеми, а основою формування відповідних умінь іншомовної мовленнєвої діяльності – вербалізація їх постановки і вирішення; оволодіння студентами професійно спрямованої ІМД передбачає поєднання власне навчального, квазіпрофесійного, навчально-професійного рівнопартнерського діалогічного спілкування іноземною мовою; в навчанні створюються психологічні умови, які забезпечують особистісну включеність і гуманістичні відносини суб'єктів навчального процесу; ситуативно породжується пізнавальна і професійна мотивація студентів органічно доповнюється мотивами досягнення; при організації самостійної роботи студентів враховуються їх індивідуально-психологічні особливості, пізнавальні можливості і життєвий досвід; використовується опора на образне уявлення іншомовної інформації при виконанні спеціально розроблених творчих завдань; дидактично обґрунтовано використовуються можливості комп'ютера, аудіовізуальних та інших технічних засобів навчання і контролю [9].

Навчання іноземних мов контекстного типу направлено на вирішення цілої низки професійно-комунікативних завдань: 1) зняття бар'єрів спілкування, активізація творчих комунікативних можливостей, стимулювання спонтанної іноземної мови; 2) формування і розвиток мотивів здійснення професійної комунікативної діяльності; 3) активне засвоєння професійно-спрямованої лексики і мовних кліше для їх подальшого використання в ситуаціях професійного спілкування; 4) розвиток умінь оперувати знаннями і новою інформацією по темі в конкретних ситуаціях професійного спілкування; 5) навчання вмінням комунікативної взаємодії, відпрацювання відповідних

комунікативних тактик; 6) розвиток умінь узагальнювати, аналізувати, коментувати, висловлювати свою точку зору з професійно значущих питань; 7) практичне освоєння рольової поведінки в ситуаціях професійного спілкування; 8) реалізацію в іншомовному спілкуванні і взаємодії професійних комунікативних функцій майбутнього фахівця.

На думку А.Мельник студенти мають бути постійно включеними в професійно орієнтовану діяльність, яка потребує їх інтелектуальної активності в таких напрямках: засвоєння лексичного (термінологічного) шару, граматичних та структурних форм, притаманних окремому фаху; залучення студентів до розширення своїх читацьких інтересів; оволодіння навичками наукового пошуку необхідної інформації і фактів у іноземній фаховій літературі; досягнення достатнього рівня розвитку основних видів мовленнєвої діяльності; оволодіння навичками самостійної діяльності, спрямованими на усне і писемне мовлення [10, с.194].

Більш докладне дослідження змісту і форм іншомовної мовленнєвої діяльності студентів в контекстному навчанні було проведено Ю.В. Масловою [11]. Автором пропонується наступне «наповнення» семіотичної, імітаційної і соціальної навчальних моделей, представлене у вигляді поетапно розгорнутих блоків.

Семіотична модель передбачає: 1) роботу з вокабуляром, мета якої – опрацювання словника тієї чи іншої теми, що виконується в формах групової та парної роботи; 2) комунікативні вправи, мета – засвоєння вокабуляра як засобу іншомовного спілкування в межах теми. Крім традиційних вправ тут використовуються різного роду мовні ігри, які сприяють створенню предметного контексту реального спілкування і вносять в навчання елемент змагання; 3) роботу з основними текстами, цілі – накопичення інформації та знань по темі, формування навичок і розвиток умінь їх використання в професійно-подібному спілкуванні; 4) комунікативні вправи до основних текстів, мета – використання текстової інформації з метою комунікації, розвиток навичок активного володіння лексикою, умінь узагальнювати,

аналізувати, коментувати, висловлювати свою точку зору з професійно значущих питань.

В рамках імітаційної навчальної моделі пропонується: 1) відпрацювання мовних кліше і штампів, мета – формування навичок і розвиток умінь використання мовних кліше і штампів для подальшого використання в ситуаціях професійного спілкування (відпрацювання штампів і кліше проводиться у вигляді мікродіалогів); 2) робота з текстами, додатковими до заданих в традиційній програмі, комунікативні вправи до них; мета – розвиток умінь аналізу та узагальнення професійно-значущої інформації; на даному етапі завдання ускладнюються: від постановки проблемних питань і формулювання відповідей на них до завдань, спрямованих на розвиток аргументації своєї точки зору і вирішення проблемних ситуацій. Робота спрямована не стільки на відпрацювання мовного матеріалу, накопичення знань, вироблення умінь використання вивченого матеріалу в цілях професійного спілкування, скільки на оволодіння основними вміннями, що входять до складу функцій, що виконуються фахівцем іноземною мовою; 3) навчання вмінням діалогічного спілкування; розвиток умінь оперувати знаннями по темі в конкретних ситуаціях професійного спілкування, відпрацювання з використанням кліше і штампів тактик професійного діалогічного спілкування, направлено на реалізацію основних функцій фахівця; 4) освоєння професійно-мовних ситуацій рольової поведінки, цілі – розвиток умінь організації і здійснення професійного спілкування і під час майбутніх професійно-спрямованих рольових ігор, розвиток мотивів здійснення як іншомовної мовленнєвої діяльності, так і майбутньої професійної діяльності.

Соціальна навчальна модель складається з: а) рольової гри; метою якої є зняття бар'єрів спілкування, активізація творчих комунікативних можливостей, стимулювання спонтанної іноземної мови; б) ділової гри, яка системно моделює предметний, соціальний і психологічний зміст цілісної професійної діяльності, мета ділової гри полягає в розвитку системних умінь реалізації в

іншомовному спілкуванні і взаємодії засвоєваних професійних іншомовних функцій майбутнього фахівця.

Як бачимо, в наведених вище формах організації навчальної діяльності, безумовно, переважають колективні форми. Колективна взаємодія сьогодні розглядається як найважливіший фактор успішності оволодіння іноземною мовою. У контекстному навчанні це не тільки умова підвищення практичних результатів навчання, а й процес інтенсивного колективотворення, найважливіше джерело навчальної мотивації.

Слід зазначити, що професійно-спрямований зміст навчання іноземній мові сам по собі є важливим мотивуючим фактором. Іншомовне професійне спілкування в основному призначається для дорослої аудиторії і вимагає особливого обліку особливостей професійної діяльності даної категорії фахівців. Завдання, які виконують студенти для придбання навичок професійного спілкування, повинні бути пов'язані з вирішенням проблем професійної діяльності на іноземній мові.

Висновки. Контекстний підхід моделює освітнє середовище, максимально наближене до професійного за формою і змістом, є ефективною основою для активізації особистісного потенціалу кожного зі студентів, яке орієнтує їх на динамічне, безперервне особистісне становлення і професійне зростання.

На основі вищезгаданого, можна зробити висновок про те, що контекстне навчання допомагає вирішувати основні завдання професійно орієнтованої іншомовної освіти: залучення студентів до умов практичної виробничої діяльності; надання студентам необхідного системного комплексу професійних знань; розвиток конструктивного і критичного мислення; формування системи професійних, загальнолюдських, культурних і моральних цінностей; розвиток навичок соціально-комунікативної взаємодії, комунікативних здібностей.

Наша стаття не претендує на вичерпне рішення питань, пов'язаних із використанням технологій контекстного навчання в процесі вивчення іноземної мови у ЗВО. Подальшого розгляду потребують проблеми реалізації

даного підходу в іншомовній підготовці студентів з використанням низки методів активного навчання.

Список використаної літератури:

1. Мирончук Н.М. Контекстний підхід у підготовці студентів до професійної діяльності у зарубіжній педагогічній теорії. *Креативна педагогіка: [наук.-метод. журнал]* Житомир : Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». Вип. 13, 2018. С. 95-101.
2. Ключева М.И. Контекстный подход как основа иноязычного профессионального образования. *Фундаментальные исследования*, 2015, № 2-4. С. 773-777.
3. Вербицкий А.А. Новая образовательная парадигма и контекстное обучение. Москва : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 1999. 75 с.
4. Вербицкий А.А. Глоссарий терминов и понятий контекстного обучения. *Контекстное обучение: теория и практика. Межвуз. сборник науч. ст.* Москва : РИЦ «Альфа» МГОПУ им. М.А. Шолохова, 2004. С. 3-19.
5. Марчук І.П. Формування професійних якостей майбутнього соціолога у процесі контекстного навчання : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец.13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Запоріжжя, 2009. 20 с.
6. Майковська В. Організація практичної підготовки майбутніх фахівців на засадах контекстного підходу. *Людинознавчі студії. Педагогіка*. 2017. Вип.4. С.156-165.
7. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. 2-е изд. Москва: Просвещение, 1991. 223 с.
8. Вербицкий А.А., Дубовицкая Т.Д. Контексты содержания образования. Москва : РИЦ МГОПУ им. М.А.Шолохова, 2003. 83 с.
9. Григоренко О.А. Контекстная модель профессионально направленного обучения (на материале иностранного языка в военном вузе) :

дисс. канд. пед. наук. Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов. Москва, 2001. 210 с.

10. Мельник А. Контекстне навчання у процесі професійного іншомовного спілкування студентів немовних спеціальностей. *Витоки педагогічної майстерності*. Серія : Педагогічні науки. 2012, вип..10, С.191-196.

11. Маслова Ю.В. Содержание и формы иноязычной речевой деятельности студентов педвуза в контекстном обучении (на материале английского языка) : автореф. дисс. канд. пед. наук. Липецк, 2000. 22 с.

Lazarenko T, Osmachko S. Using of contextual learning in the process of foreign language studying at higher education institutions

The article considers the problem of using contextual learning technologies in the process of foreign language teaching at higher education institutions. The purpose of the article is to identify areas of contextual learning application in the process of foreign languages learning at universities. The article presents the definition of contextual learning. The main contradictions of vocational education are presented, it's stated that context approach is aimed at solving them. The basic principles, purpose and advantages of contextual learning are presented. The educational (academic), quasi-professional and educational-professional activities, which belong to the basic forms of activity in contextual learning, are considered in detail. It is emphasized that the allocation of basic forms of activity and the corresponding educational models is quite symbolical, because they logically pass into each other. It is pointed out that the situationality of foreign languages learning is one of the principles of the contextual approach to learning, which is based on learning in the dynamics of constant changes in conditions, situations, professional activity contexts. The pedagogical conditions necessary for the practical implementation of the contextual model of foreign language teaching and the tasks to be solved by foreign languages teaching of the context type are identified. The "filling" of semiotic, imitation and social educational models is presented. The semiotic model includes: work with vocabulary, communicative exercises, work with main texts, communicative exercises to main texts. The simulation educational model

offers: language clichés and stock phrase working off; work with texts that are additional to those specified in the traditional program, the dialogic communication skills learning; professional-language situations of role behavior mastering. The social learning model consists of a role game and a business game. The paper concludes that the contextual approach designs the educational environment as close as possible to the professional one in form and content and is an effective basis for activating each student personal potential.

Key words: *competence approach, foreign professional communicative competence, intercultural communication, context education, foreign language.*